

Pro Juventute – l'avegnir nascha en il pitschen

■ La Pro Juventute s'engascha per satisfar als basegns e per realisar ils dretgs dals uffants e giuvenils en Svizra. Mintg'uffant e giuvenil duai avair la pussaivladad da sa sviluppar ad in uman saun ed abel da giuditgar, sco era da surpigliar responsabladad per sazez e per la societad.

Dals origins a las sfidas actualas

La Pro Juventute è vegnida fundada il 1912 da la Societad d'utilitad publica da la Svizra. Tras quest pass da fundaziun è la lavur da differentas organisaziuns d'agid privatas per uffants e giuvenils vegnida manada ensemen sut in tetg. A l'entschatta steva il sustegn per uffants cun tuberculosa en il center da las activitads. Successivamain èn vegnidas vitiers la coordinaziun d'incumbensas uschè differentas sco la cussegliaziun da mammas, intermediar plazzas da vacanzas, pussibilitar segiurns da cura per uffants, agid per uffants da muntogna, sustegn per uffants donnegiads da guerra, surdar stipendis da furmaziun ed organisar champs durant il temp liber («pass da vacanzas»).

Enfin il 1996 vegniva il cussegl da fundaziun presidià d'in cusseglier guvernativ. Er uschiglio eran involvidas personalitads da la politica ed economia, quai che deva a la Pro Juventute in caracter quasi statal. Per l'acquisiziun da daners e la realisaziun da projects èn responsabels ils singuls posts regionalis.

Ina rolla centrala ha la Pro Juventute surpiglià tar l'introducziun dal servetsch medicinal da scola, tar la furmaziun sanitaria e tar la furmaziun da geniturs. Il 1922 ha la Pro Juventute avert in sanatori d'uffants a Tavau, il 1935 ina chasa da vacanzas a Vuorz ed il 1962 in vitg da vacanzas per famiglias en il Tessin.

In chapitel stgir en l'istorgia da l'organisaziun furma l'ovra d'agid «Kinder der Landstrasse» fundada il 1926. Tras separar sistematicamain famiglias jeniccas dueva la moda da viver dals viagiants vegnir schliada dal tuttafatg. Quella valeva sco motiv per uffants negligids e sco privel per la societad. Enfin la schliaziun da l'ovra d'agid il 1973 èn 586 uffants jeniccs vegnids prendids davent da lur geniturs.

Dapi ils onns 1950 promovava la Pro Juventute plazzas da giu e centers da la communitad. La brev da geniturs vegn edida dapi il 1969. Il 1985 è vegn

lantschà l'accompagnament da famiglias, ed ils onns 1990 èn tranter auter la prevenziun da drogas e la lavur da reabilitaziun stadas en il center. Projects pli actuals èn l'engaschament a favur dals dretgs dals uffants, l'Agid al telefon per uffants e giuvenils (147) u l'educaziun e prevenziun sin il champ dals daners e dal consum sco er dal mund dal computer/da las novas medias.

Dapi l'entschatta sa finanziescha la Pro Juventute tras las vendita da marcas postalas, tras donaziuns, legats ed il sustegn dal maun public. Pervia da motivs finanzials è la fundaziun s'organizada da nov ils ultims onns.

«Tanscher il maun a l'avegnir»

Las suandantas infurmaziuns derivan d'ina brochura da la Pro Juventute, en la quala l'organisaziun preschenta sias finamiras e la moda d'agir:

Tgi che gida l'uffant, tanscha il maun a l'avegnir: L'avegnir appartegna a noss uffants. El appartegna a tut noss uffants, era als main privilegiads, als uffants en regiuns cun in'infrastructura flavla, als uffants che vivan en relaziuns difficilas. En noss pajais na datti nagin ministeri da famiglia. Perquai dovri tant dapli la lavur da la Pro Juventute. Questa fundaziun segirescha e promova la qualitat da viver d'uffants e giuvenils en la famiglia ed en la societad, e quai en tut la Svizra.

Is uffants dovran oz agid, damaun èn els creschids: La Pro Juventute è ina fundaziun privata ed independenta. Quai lubescha ad ella d'agir en moda effizienta e directa. Ella s'orientescha a la pratica, stat damanaivel dals problems socials, pertschaiva ils signals d'urgenza e reagescha a dretg temp sin midadas. Perquai èn las purschidas da questa fundaziun cuntinuadamain en svilup. La Pro Juventute gida ils uffants dad oz: ella accompogna, tgira, cusseglia, porscha terapia, dat sustegn finanziel, sensibilisescha, scolescha u infurmescha. En la famiglia ed en la societad.

Engaschament sociopolitic ed offerta da servetschs: Ils servetschs da la Pro Juventute cumpiglian tant l'agid individual sco er l'agid a famiglias e comprendan la scolaziun, la furmaziun, la prevenziun ed ils dretgs umans. La Pro Juventute porscha per exempel in accompagnament sociopedagogic professional per famiglias cun problems psichics e cusseglia e dat sustegn finanziel ad uffants, giuvenils e famiglias per gidar a surmuntar ina situaziun precara.

La Pro Juventute publitgescha en atgna ediziun 36 brevs als geniturs: ina scrittira regulara per accompagnar ils geniturs durant il process da cre-

Pro Juventute – engaschament cumplessiv a favur dals uffants.

schientscha e svilup da lur uffant en ils emprims sis onns da lur vita. La Pro Juventute aghescha politicamain e cun lavur publica per proteger ils uffants da violenza, maltractament ed explotaziuns e s'engascha en general per che la convenziun da l'ONU per ils dretgs dals uffants vegnia resguardada.

Engaschament a favur dals dretgs dals uffants

En sia lavur s'orientescha la Pro Juventute als dretgs dals uffants; en pli promova ella l'applicaziun da quests dretgs en il mintgadi. La Convenziun davart ils dretgs da l'uffant è ina cunvegna da l'Organisaziun da las Naziuns unidas

fundamentala da la societad e sco curn natural per il crescher e prosperar da ses commembers, particularmain dals uffants.

Ils uffants vulan imprendar: La Convenziun pretenda las medemas schanzas d'educaziun per tut ils uffants. Ella pretenda per mintg'uffant ina scolaziun da basa gratuita e l'access a scolas pli autas. Quai munta en cas da basegn era il sustegn finanziel (stipendis) e la cussegliaziun da scolaziun e da professiun.

Ils uffants s'expriman era: Uschenavant ch'in uffant è abel da furmar in'atgna opiniun duai el pudair exprimer quella en tut ils fatgs ch'al pertugan. L'uffant ha medemamain il dretg d'udida giuridica.

Ils uffants giavischan d'esser sauns: Ils stadis contrahents vegnan incitads d'aprovar il dretg da l'uffant sin la meglra sanadad pussaivla. Sche la sanadad da l'uffant è periclitada, ha el il dretg che sia malsogna vegnia tractada e sia sanadad restituida tenor las meglras pussaivladads.

Tut ils uffants èn eguals: Il scumond da discriminaziun è la basa da tut las convenziuns dals dretgs umans. Perquai valan era tut las disposiziuns cumpigliadas en la Convenziun per tut ils uffants, independentamain da lur colur, lur schlattaina, lingua, religiun e persvasiun, derivanza, posiziun sociala u eventuals impediments corporals u spiertals.

Ils uffants dovran protecziun: La Convenziun scumonda tutta furma da tortura e da tractament crudaivel. L'uffant na dastga medemamain betg vegnir punì en maniera inumana ed umilianta.

La Svizra ha ratifitgà la Convenziun ils 24 da favrer 1997. Quai vul dir ch'il stadi s'oblighescha da sustegnair las famiglias en lur incumbensas d'educaziun – cun leschas e purschidas adequatas – senza restrenscher ils dretgs dals geniturs.

La Convenziun na sa lascha dentant betg realisar sulettamain sin plaun guvernamental. Ella sto vegnir resguardada dapertut là nua ch'ils uffants vivan: en famiglia, en scola, en vischnanca, en il quartier. A questa finamira cumplessiva sa senta la Pro Juventute obligada en tut ses agir.

Il 2012 han uffants da tut la Svizra festivà sin il Rütli il giubileum da 100 onns da la Pro Juventute. FOTO: PJ

Ina gronda visiun evochescha era grondas forzas: La Pro Juventute ha la visiun che tut ils uffants retschaivan protecziun e stima, ch'els possian far diever da lur dretgs umans sco personalitads autonomas, ch'els pertschaivan en la famiglia ed en la societad perspectives degnas da vegnir vividas. L'organisaziun ha la fortuna da pudair quintar cun numerus umans che gidan a realisar questas finamiras: en tut las regiuns dal pajais prestan radund 8000 persunas lavur voluntaria en lur lieu. Circa 200 ulteriuras colavuraturas e colavuraturats employads elavureschan e coordineschan projects sin plaun naziunal, offran dentant era cussegliaziun ed accompagnament.

Quest effect reciproc d'offerta da prestaziuns e da politica sociala è unic en la Svizra en ina tala dimensiun. Pli-navant gidan mintg'onn passa 100 000 scolaras e scolar tar la vendita da marcas e products. E tschientsmillis da donaturas e donaturas sustegnan regularmain la fundaziun. Tut quests umans decidan cuminaivlamain tge che Pro Juventute è e nua che Pro Juventute va.

(ONU). Ils dretgs dals uffants e giuvenils en la vegliadetgna da 0 enfin 18 onns èn fixads en 54 artitgels. En il center stat la protecziun, la promoziun e la participaziun dals uffants en la societad.

Las finamiras centralas da la Convenziun sa laschan resumar suandantamain:

In uffant è in uffant: La Convenziun protegia ils uffants e renonuscha els sco personalitads individualas cun agens giavischs e cun in'atgna voluntad.

Ils uffants han in'identitad: Ils stadis da contract garanteschon a tut ils uffants il dretg d'in num e d'ina naziunalitad ed als accordeschon tant sco pussaivel il dretg d'enconuscher lur geniturs e da vegnir tgirads da quels.

Ils uffants dovran ina famiglia: La Convenziun parta en sias decleraziuns d'ina idea globala da la famiglia, e cun quai ch'ella vul esser valaivla en l'entir mund sto ella esser applitgla per structurars da famiglia da las pli differentas culturas. La Convenziun metta grond pais sin la famiglia sco unitad

Logo triling da la Pro Juventute Grischun.

La preschentaziun:
Dossier «Pro Juventute»

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/? hiid=706
www.chattà.ch